

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ GERMANСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра англійської філології і філософії
мови**

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Критичне мислення як сучасний тренд»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	англійської філології і філософії мови
Факультет	германської філології і перекладу
Викладачі	Комісар Людмила Петрівна, кандидат філософських наук, доцент liudmyla.komisar@knlu.edu.ua
Статус дисципліни	дисципліна вільного вибору студента
Курс, семестр	
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Мова викладання	українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	У курсі розкривається теоретична і практична логіка як атрибут мисленнєвої і мовленнєвої діяльності сучасної людини в світлі провідних засад формування критичного мислення. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі. Модуль «Логічні засади формування критичного мислення: теорія і практика» розкриває основні критерії критичності мислення та його культури; концептуальний характер співвідношення логіки і мови; аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів; закони логіки та специфіку їх практичної дії; семіотичні основи логіки, виміри та рівні знаково-символічного процесу. Під час вивчення дисципліни значна увага приділяється теорії аргументації, а саме структуруванню і побудові міркувань; отриманню навичок самостійного вміння коректного формування

	тези, силогізму, ентимеми; розпізнаванню «мовленнєвих пасток» та способів їх уникнення.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Формування виваженої інтелектуальної позиції студентів, критичної мисленнєвої суверенності та культури, а також здатності до практичного застосування логіко-критичного інструментарію в майбутній професійній діяльності.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Засвоєння курсу дозволить знати: - основні етапи розвитку логіки, базові принципи визначення логіки, її теоретичне і практичне значення, основні критерії критичності мислення та його культури; - концептуальний характер співвідношення логіки і мови, аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів; - основи теорії аргументації: дедуктивні та індуктивні міркування, логічні та паралогічні види аргументів, особливості формування тези, силогізму, ентимеми, розпізнавання «мовленнєвих пасток» і специфіку «розчаклування» міфів про необмежені можливості штучного інтелекту.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Набуття компетентностей щодо: - критичного мислення, спрямованого на вміння неупереджено і незаангажовано сприймати сучасний мережевий інформаційний соціум; - практичної реалізації законів логіки і основ теорії аргументації та їх застосування в професійній діяльності і в суспільній комунікації; - застосування семіотичного бекграунду в роботі з фаховими і художніми текстами; - використання інтелектуального потенціалу логіки для розбудови власного духовного світу та майбутнього професійного становлення; - виконання логічних задач на формування критичного мислення, із використанням методологій «уявних експериментів» та «капельохів мислення».
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції (10 год), практичні (20 год), самостійна робота (60 год).
Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни	Модуль «Логічні засади формування критичного мислення: теорія і практика»: 1. Логіка як наука. Основні етапи розвитку логіки, базові принципи визначення, теоретичне і практичне значення. 2. Провідні критерії критичності мислення та його культури. Творче мислення і феномен креативності. 3. Концептуальний характер співвідношення логіки і мови: аналітичні аспекти формування міркувань і аргументів. Закони логіки та специфіка їх дії: між мовою науки і повсякденним мовленнєвим спілкуванням. 4. Семіотичні основи логіки: поняття про знак і символ, структурні особливості значення знака та символізації, виміри та рівні знакового процесу. 5. Поняття поняття: загальна характеристика поняття та його види, закон оберненого відношення між змістом та обсягом поняття, специфіка логічних

	операцій над поняттями (обмеження та узагальнення, поділ, явні та неявні визначення понять). 6. Основи теорії аргументації: дедуктивні та індуктивні міркування, логічні та паралогічні види аргументів. Поняття критики та її видів. 7. Особливості формування тези, силогізму, ентими як передумови розпізнавання «мовленнєвих пасток». «Розчаклування» міфів про необмежені можливості штучного інтелекту. 8. Практики сучасних «уявних експериментів»: від «китайської кімнати» до «завіси невідання». «Капелюхи мислення» Едварда де Боно та їх роль в формуванні професійної культури філолога і перекладача. 9. Прикладні засади критичності мислення. Чуттєве пізнання та його ілюзії. Підтверджувальне упередження. Евристичні чинники наочності та репрезентативності. 10. Критичне мислення і стереотипність мислення. Вплив ЗМІ і / як влада медіа.
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	50 балів – аудиторна робота 50 балів – МКР 90-100 А зараховано 82-89 В зараховано 75-81 С зараховано 66-74 D зараховано 60-65 E зараховано 1-59 FX не зараховано
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Наявність базових знань з математики, логіки та мовознавства
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна (базова навчально-методична): 1. Комісар, Л. (2024). Культура мислення як сучасний тренд: теоретичні і прикладні аспекти. <i>Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць.</i> № 1 (39). 42-47. URI: https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/18450 2. Кругляк, М. І. (2021). <i>Критичне мислення</i>. Київ: Контур. 3. Левітін, Д. (2020). <i>Структуроване мислення. Ясний розум в інформаційному хаосі</i>; пер. з англ. Р. Шияна. Київ: Наш формат. 4. Меясу, К. (2024). <i>Після скінченності</i>; пер. з фр. А. Ріпи. Київ: Контур. 5. Петрочеллі, Дж. (2025). <i>Що за маячня? Ефективна протидія фейкам, конспірології та обману</i>; пер. з англ. О. Асташової. Київ: Наш формат. 6. Рослінг, У., Рослінг-Рьонлунд, А, Рослінг, Г. (2019). <i>Фактологія. 10 хибних уявлень про світ, і чому все набагато краще, ніж ми думаємо</i>; пер. з англ. Київ: Наш формат. 7. Сібоні, О. (2021). <i>Досить уже помилок. Як наші упередження впливають на наші рішення</i>; пер. з фр. М. Марченко. Київ: Лабораторія.

8. Сілвер, Н. (2018). *Сигнал та шум. Чому більшість прогнозів виявляються хибними*; пер. з англ. Київ: [КМ-Букс](#).
9. Хоменко, І. В. (2010). *Логіка: теорія та практика*. Київ: Центр учбової літератури.
10. Х'юмер, М. (2024). *Знання. Реальність. Цінність*: Вступ до аналітичної філософії майже для всіх; пер. з англ. М. Є. Бистрицького. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.

Додаткова:

1. *Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку*. (2014). / За науковою редакцією А.С. Синиці. Львів: Літопис.
2. Бистрицький, Є., Зимовець, Р., Пролєєв, С. (2020). *Комунікація і культура в глобальному світі*. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
3. Вайтгед, А. Н. (2025). *Символізм, його значення та дія*; пер. з англ. Київ: Контур.
4. *Європейський словник філософії: Лексикон неперекладностей*. (2009-2024). Том 1-5 / Кассен Б. (Укл.). Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
5. Кант, І. (2022). *Критика сили судження* / Пер. з нім. В. Терлецького. Київ: Темпора.
6. Комісар, Л. П. (2021). Тріада «розуміння – пояснення – пізнання» в «герменевтичній ситуації» сучасної епістемології. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 161. (Ч. 2. Філософські науки.) 32-36.
7. Комісар, Л.П. (2022). Автентичність і екологія як аксіологічні тренди постпандемічного світу, або перевідкриваючи “словник цифрової епохи”. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 1 (35). 43-48.
8. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень (2021). / Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-К. (Ред.). / Пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
9. *Bowell, T., Cowan, R., Kemp, G. (2020). Critical Thinking. A Concise Guide*. Взято з: <https://www.routledge.com/Critical-Thinking-A-Concise-Guide/Bowell-Cowan-Kemp/p/book/9780815371434>
10. *Pollock, J. L. (2023). Logic: An Introduction to the formal study of Reasoning*. University of Arizona. P. 3-27.
11. *Willson, W.K. (2022). The Essentials of Logic*. New Jersey. P. 9-19.

Електронні ресурси:

1. Електронна бібліотека Гумер. URL: <http://www.gumer.info/>
2. Електронна бібліотека Іхтіка. Багато філософської літератури: книжки, автореферати, дисертації, статті, збірники матеріалів конференцій і підручники з філософських дисциплін. URL: <http://ihtika.netl>.
3. Логічні помилки. (2023). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QwGli3eLsVY>

	4.Усуваємо суперечливість у міркуваннях. (2023). URL: https://www.youtube.com/watch?fbclid=IwAR3C69u12gQd o S T L - _ A 0 Y R H Y 9 v I F r C n 7 - DUndLqPTgh9mmh59cIoJV00Qbc&v=TuJE1y9DzbE&feature=youtu.be 5.Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою). URL: http://plato.stanford.edu/
Форми і способи поточного та семестрового контролю	Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС. Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі <i>вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (заліку). Форми та критерії оцінювання студентів: Семестрове оцінювання: поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0». У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50. <u>Форми семестрового оцінювання студентів:</u> 1.тест; 2. індивідуальні та колективні проекти; 3.усне і письмове опитування; 4. колоквіум; 5. експрес-контроль; 6. задачі з логіки. Виконання МКР. МКР передбачає використання як загально-філософських, так і загальнонаукових методів (зокрема, застосовуються системний та компаративний підходи, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення), тобто як теоретичні, так і емпіричні методи. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі у такий спосіб: «5» («відмінно») - 50 балів: повна ґрунтовна систематизована відповідь з елементами інновації; «4» («добре») - 40 балів: повна правильна

відповідь, не завжди систематизована, із незначними неточностями, з продуктивними елементами (перераховані всі відношення між поняттями);

«3» («задовільно») - 30 балів: репродуктивне відтворення навчального матеріалу; неповна правильна відповідь (надані не всі необхідні уточнення щодо тлумачення понять, перераховані не всі відношення між поняттями); фрагментарна відповідь без жодних коментарів; відповідь містить помилки;

«2» («незадовільно») - 20 балів: містить помилки та прогалини у знаннях; частково перераховані відношення між поняттями, наявні безуспішні спроби виконати завдання;

0 балів: відсутність відповіді.

Підсумкове оцінювання: залік

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови, протокол № 17 від «10» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

проф. Ізотова Н.П.